

M.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: March/April-2023
Political Science (Optional) Paper-XII
POLO23: Indian Administration

Day and Date: Monday, 15/05/2023
Time: 10.30 AM To 12.30 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1is the main leader of the cabinet.
a) Prime Minister b) President c) Loksabha speaker d) vice-president
- 2is the administrative head of each central department.
a) Secretary b) Speaker c) Prime Minister d) President
- 3 To whom is the Cabinet collectively responsible?
a) Lok Sabha b) President c) Legislature d) Judiciary.
- 4 According to the constitutional provision, on whose advice does the President appoint the Ministers in the Union Cabinet.
a) Vice President b) Prime Minister c) Speaker of Lok Sabha d) None of these.
- 5 ----- Acts as principal advisor to the Minister.
a) Secretary b) Additional Secretary c) Joint Secretary d) Ward Officer
- 6 According to the Indian Constitution, who appoints the Governor?
a) Speaker of the Lok Sabha b) Vice President c) Prime Minister d) President.
- 7 Who swears allegiance to the ministers in the cabinet at State ?
a) Chief Minister b) Chief Justice of the High Court c) Governor d) Deputy Speaker of the Legislative Assembly.
- 8 Who is the real head of state government?
a) Governor b) Prime Minister c) Chief Minister d) Speaker of the Assembly.
- 9 Who is responsible for giving concrete form to the plans fixed by the State Secretariat?
a) Chief Secretary b) Directorate c) CM d) None of these.
- 10years of age is required for the post of Governor.
a) 25 years b) 35 years c) 40 years d) 45 years
- 11is the highest official in the district administration.
a) Collector b) Dy. Collector c) Chief secretary d) Governor
- 12 Talathi office is called as.....
a) Gram Panchayat b) Panchayat samiti c) Sajja d) None of these

13acts as the census officer in the district.

- a)Collector b)Chief secretary c)Provincial Officer d)Tahasildar

14 Tahsildar is selected by.....

- a)Union Public Service Commission b)State Public Service Commission c)President
d)Governor

15 ----- has the right to dismiss Talathi.

- a) Governor b) Tehsildar c) Collector d) Chief Minister

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

1 Function of the Home Department in the Ministry

2 Functions of Cabinet Secretariat

3 Functions of the State Secretariat

4 Functions of Sub Divisional officer (Prant)

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

1 Explain the difference between Ministries and Departments.

2 Explain the position of the Chief Minister in the state administration.

3 State the administrative powers of Tahsildar.

4 Explain the importance of district administration in India.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

1 Explain the election, powers and functions of the Prime Minister.

2 Explain the functions of Collector.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1हा मंत्रिमंडळाचा नेता असतो.

- अ)पंतप्रधान ब)राष्ट्रपती क)लोकसभा अध्यक्ष ड)उपराष्ट्रपती

2 प्रत्येक केंद्रीय खात्याचा प्रशासकीय प्रमुखहा असतो.

- अ)सचिव ब)अध्यक्ष क)पंतप्रधान ड)राष्ट्रपती

3 मंत्रिमंडळ सामूहिकरित्या कोणाला जबाबदार असते ?

- अ) लोकसभा ब) राष्ट्रपती क) कायदेमंडळ ड) न्याय मंडळ.

4 घटनात्मक तरतुदीनुसार राष्ट्रपती कोणाच्या सल्ल्याने केंद्रीय मंत्रिमंडळातील मंत्र्यांची नेमणूक करतो ?

- अ) उपराष्ट्रपती ब) पंतप्रधान क) लोकसभा अध्यक्ष ड) यापैकी नाही.

5 ----- हा मंत्र्यांचा प्रमुख सल्लागार म्हणून कार्य करतो.

- अ) सचिव ब)अतिरिक्त सचिव क) सहसचिव ड)कक्षाधिकारी

- 6 राज्यघटनेनुसार राज्यपालांची नेमणूक कोण करतात ?
 अ) लोकसभा अध्यक्ष ब) उपराष्ट्रपती क) पंतप्रधान ड) राष्ट्रपती
- 7 राज्यमंत्रिमंडळातील मंत्र्यांना त्यांच्या कार्याविषयी एकनिष्ठ राहण्याची शपथ कोण देतात ?
 अ) मुख्यमंत्री ब) उच्च न्यायालयाचे मुख्य न्यायाधीश क) राज्यपाल ड) विधानसभा उपाध्यक्ष.
- 8 राज्य शासनाचा वास्तववादी प्रमुख कोण असतो ?
 अ) राज्यपाल ब) पंतप्रधान क) मुख्यमंत्री ड) विधानसभा अध्यक्ष.
- 9 राज्य सचिवालयाकडून निश्चित केलेल्या योजनांना मूर्त स्वरूप देण्याचे कार्य कोण करते ?
 अ) मुख्यसचिव ब) संचालनालय क) मुख्यमंत्री ड) यापैकी नाही.
- 10 राज्यपालाच्या पदासाठी वयाची अट असते.
 अ) २५ वर्षे ब) ३५ वर्षे क) ४० वर्षे ड) ४५ वर्षे
- 11हा जिल्हा प्रशासनाचा सर्वोच्च अधिकारी असतो.
 अ) जिल्हाधिकारी ब) उपजिल्हाधिकारी क) मुख्य सचिव ड) राज्यपाल
- 12 तलाठ्याच्या कार्यालयालाम्हटले जाते.
 अ) ग्रामपंचायत ब) पंचायत समिती क) सज्जा ड) यापैकी नाही
- 13 जिल्ह्यातील जनगणना अधिकारी म्हणून.....काम पाहतात.
 अ) जिल्हाधिकारी ब) मुख्य सचिव क) प्रांताधिकारी ड) तहसीलदार
- 14 तहसिलदाराची निवडमार्फत होते.
 अ) केंद्रीय लोकसेवा आयोग ब) राज्य लोकसेवा आयोग क) राष्ट्रपती ड) राज्यपाल
- 15 तलाठ्याला बडतर्फ करण्याचा अधिकार ----- यांना असतो.
 अ) राज्यपाल ब) तहसिलदार क) जिल्हाधिकारी ड) मुख्यमंत्री

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 मंत्रालयातील गृहखात्याची कार्ये
- 2 कॅबिनेट सचिवालयाची कार्ये
- 3 राज्यसचिवालयाची कार्ये
- 4 उपविभागीय अधिकारी (प्रांत) कार्ये

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 मंत्रालये आणि विभाग यांतील फरक स्पष्ट करा.
- 2 राज्यप्रशासनातील मुख्यमंत्र्यांचे स्थान स्पष्ट करा.
- 3 तहसिलदाराचे प्रशासकीय अधिकार सांगा.
- 4 भारतातील जिल्हा प्रशासनाचे महत्व स्पष्ट करा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 पंतप्रधानांची निवड, अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.
- 2 जिल्हाधिकार्याची कार्ये स्पष्ट करा.

Model Answer Paper

M.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: March/April-2023
Political Science (Optional) Paper-XII
POLO23: Indian Administration

Day and Date: Monday, 15/05/2023

Total Marks: 60

Page 4

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1हा मंत्रिमंडळाचा नेता असतो.
अ)पंतप्रधान ब)राष्ट्रपती क)लोकसभा अध्यक्ष ड)उपराष्ट्रपती

Option 1

2 प्रत्येक केंद्रीय खात्याचा प्रशासकीय प्रमुखहा असतो.
अ)सचिव ब)अध्यक्ष क)पंतप्रधान ड)राष्ट्रपती

Option 1

3 मंत्रिमंडळ सामूहिकरित्या कोणाला जबाबदार असते ?
अ) लोकसभा ब) राष्ट्रपती क) कायदेमंडळ ड) न्याय मंडळ.

Option 1

4 घटनात्मक तरतुदीनुसार राष्ट्रपती कोणाच्या सल्ल्याने केंद्रीय मंत्रिमंडळातील मंत्र्यांची नेमणूक करतो ?
अ) उपराष्ट्रपती ब) पंतप्रधान क) लोकसभा अध्यक्ष ड) यापैकी नाही.

Option 2

5 ----- हा मंत्र्यांचा प्रमुख सल्लागार म्हणून कार्य करतो.
अ) सचिव ब)अतिरिक्त सचिव क) सहसचिव ड)कक्षाधिकारी

Option 1

6 राज्यघटनेनुसार राज्यपालांची नेमणूक कोण करतात ?
अ) लोकसभा अध्यक्ष ब) उपराष्ट्रपती क) पंतप्रधान ड) राष्ट्रपती

Option 4

7 राज्यमंत्रिमंडळातील मंत्र्यांना त्यांच्या कार्याविषयी एकनिष्ठ राहण्याची शपथ कोण देतात ?
अ) मुख्यमंत्री ब) उच्च न्यायालयाचे मुख्य न्यायाधीश क) राज्यपाल ड) विधानसभा उपाध्यक्ष.

Option 3

8 राज्य शासनाचा वास्तववादी प्रमुख कोण असतो ?
अ) राज्यपाल ब) पंतप्रधान क) मुख्यमंत्री ड) विधानसभा अध्यक्ष.

Option 3

9 राज्य सचिवालयकडून निश्चित केलेल्या योजनांना मूर्त स्वरूप देण्याचे कार्य कोण करते ?
अ) मुख्यसचिव ब) संचालनालय क) मुख्यमंत्री ड) यापैकी नाही.

Option 2

10 राज्यपालाच्या पदासाठी वयाची अट असते.
अ)२५ वर्षे ब)३५ वर्षे क)४० वर्षे ड)४५ वर्षे

Option 2

11हा जिल्हा प्रशासनाचा सर्वोच्च अधिकारी असतो.
अ)जिल्हाधिकारी ब)उपजिल्हाधिकारी क)मुख्य सचिव ड)राज्यपाल

Option 1

12 तलाठ्याच्या कार्यालयालाम्हटले जाते.
अ) ग्रामपंचायत ब)पंचायत समिती क)सज्जा ड) यापैकी नाही

Option 3

13 जिल्ह्यातील जनगणना अधिकारी म्हणून.....काम पाहतात.
अ) जिल्हाधिकारी ब)मुख्य सचिव क)प्रांताधिकारी ड)तहसीलदार

Option 1

14 तहसिलदाराची निवडमार्फत होते.

अ) केंद्रीय लोकसेवा आयोग ब)राज्य लोकसेवा आयोग क)राष्ट्रपती ड)राज्यपाल

Option 2

15 तलाठ्याला बडतर्फ करण्याचा अधिकार ----- यांना असतो.

अ)राज्यपाल ब) तहसिलदार क) जिल्हाधिकारी ड)मुख्यमंत्री

Option 3

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 मंत्रालयातील गृहखात्याची कार्ये

Ans:

2 कॅबिनेट सचिवालयाची कार्ये

Ans:

3 राज्यसचिवालयाची कार्ये

Ans:

4 उपविभागीय अधिकारी (प्रांत) कार्ये

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 मंत्रालये आणि विभाग यांतील फरक स्पष्ट करा.

Ans:

2 राज्यप्रशासनातील मुख्यमंत्र्यांचे स्थान स्पष्ट करा.

Ans:

3 तहसिलदाराचे प्रशासकीय अधिकार सांगा.

Ans:

4 भारतातील जिल्हा प्रशासनाचे महत्व स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 पंतप्रधानांची निवड, अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.

Ans:

2 जिल्हाधिकाऱ्याची कार्ये स्पष्ट करा.

Ans:
